
Arkivsak-dok.	26/01146-4
Saksbehandler	Sonja Svardal

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	11.06.2026
Kommunestyret	18.06.2026

Saksframlegg

Revidert finansreglement Lindesnes kommune

Rådmannens forslag til vedtak/innstilling

Kommunestyret vedtar forslag til revidert finansreglement for Lindesnes kommune

Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å gradvis tilpasse den langsiktige porteføljen til endringene i reglementet.

Vedlegg

Uavhengig uttalelse om finansreglement fra revisor

Utkast til revidert finansreglement 2026

2026-02_Lindesnes-kommune-Strategisk-aktivaallokering

Finansreglement fra 2021

Saken kort fortalt

Gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen ble vedtatt av kommunestyret 29.10.2021.

Lindesnes kommune har et samarbeid innen finansområdet med Birkenes, Kristiansand, Vennesla, Lyngdal og Åseral kommuner. Samarbeidet består i at vi i fellesskap har engasjert et rådgivningsfirma (Gabler AS) som bistår oss i forbindelse med plassering av langsiktig kapital, gir råd knyttet til langsiktig gjeld og utarbeider rapporter etter bestemmelser i finansforskriften.

For å få et mest mulig rasjonelt samarbeid er det viktig at kommunene har rammer og et gjelds- og finansreglement som er mest mulig ensartet. Kristiansand kommune vedtok nytt reglement sommeren 2025, og dette er brukt som utgangspunkt for oss andre. Vi har også hatt bistand fra Gabler i arbeidet med revidering.

Forslaget til finansreglement baseres på kommuneloven og finansforskriften.

Rådmannen mener at kommunen allerede har en robust strategi, og ser ikke behov for å gjøre vesentlige endringer i finansreglementet. De fleste endringene som foreslås er knyttet til forvaltning av kommunens langsiktige kapital, og porteføljens vektning av aktivaklasser.

Endringene, som rådmannen foreslår, er i hovedsak følgende:

- Erstatte aktivaklassen pengemarked med norske og nordiske obligasjoner
- Endre aktivaklassen norske obligasjoner til å inkludere nordiske obligasjoner.
- Slå sammen aktivaklassene norske aksjer, globale aksjer og aksjer i fremvoksende markeder til én samlet aktivaklasse.
- Øke andelen globale obligasjoner fra 40 % til 42 %
- Redusere andelen eiendom fra 15 % til 10 %.
- Øke aksjeandelen fra 25 % til 28 %
- Redusere valutasikring av globale aksjer.
- Tydeliggjøring av formål, prinsipper og oppfølging av ansvarlige investeringer.

Bakgrunn

Kommunelovens § 14-13 første ledd sier:

«Finansreglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen eller fylkeskommunen i å ta en vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og som sikrer at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall. Finansreglementet skal også inneholde bestemmelser om hvilke avkastningsmål som skal ligge til grunn for finansforvaltningen.»

Kommunens finansreglement skal altså gi rammer og retningslinjer for kommunens finansforvaltning. I § 6 d) i finansforskriften fremgår det at reglementet skal angi hva som er tilfredsstillende avkastning og akseptabelt risikonivå for kommunens finansielle aktiva og passiva.

Gjeldende finans- og gjeldsreglement ble vedtatt i 2021. Etter ny kommunelov er det ikke krav om fast revisjonsintervall for finansreglement.

Reglementet består av tre hoveddeler:

1. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål
2. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler
3. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle midler

Rådmannen foreslår noen endringer i del 1 og 3, mens for del 2 er det kun foreslått språklige endringer. Endringene som ikke bare er språklige endringer, er omtalt nedenfor i saken.

Finansreglementet inneholder begrensninger som hindrer kommunen i å ta vesentlig finansiell risiko, jf. ordlyden i kommuneloven.

Finansreglementet legger rammene for den overordnede risikoprofilen til de langsiktige finansielle midlene. En langsiktig investeringshorisont gir rom for høyere risiko.

Risikopreferanse handler om hvor mye risiko investoren ønsker å ta. Det er en subjektiv vurdering som reflekterer kommunen sitt komfortnivå med svingninger i markedsverdi og

midlertidige tap. Kommunen har opparbeidet solid erfaring med forvaltning av langsiktige finansielle midler, noe som gir et godt grunnlag for å fastsette kommunens risikopreferanser.

Risikotoleranse viser hvor mye risiko kommunen faktisk kan ta uten at det oppstår økonomisk ubalanse. Dette er en mer objektiv vurdering basert på økonomisk buffer, investeringshorisont og kommunal økonomi. Rådmannen mener at det ikke er rom for å ta mer risiko enn man gjør i dagens finansreglement.

Finansforskriftens krav om ekstern kvalitetssikring fremgår av § 7:

Finansreglementet skal kvalitetssikres av en uavhengig instans. Den uavhengige instansen må ha tilstrekkelig kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning. Vurderingen skal foreligge før finansreglementet skal vedtas av kommunestyret.

Kommunen har valgt revisjonsfirmaet RSM Norge AS som ekstern kvalitetssikrer. Et notat fra firmaet er vedlagt saken, hvor det fremgår at det ikke er avdekket vesentlige feil eller mangler i forslaget til reglement, sett i forhold til kriterier som er basert på finansforskriften.

Vurdering

Nedenfor kommenteres de viktigste områdene i reglementet og der det er forslag til endringer fra gjeldende reglement.

Forvaltning av ledig likviditet (kortsiktig likviditet)

I gjeldende finansreglement er det en begrensning knyttet til rentefond, hvor det kun kan plasseres i norske rentepapirer. Denne begrensningen er fjernet, slik at det åpnes for å kunne plassere overskuddslikviditet i nordiske rentefond. Begrunnelsen for dette er at nordiske rentefond har en bredere risikospredning på sektorer, utstedere og land (bedre diversifisering).

Forvaltning av langsiktige finansielle midler (langsiktig likviditet)

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som fremste formål å sikre en tilfredsstillende avkastning innenfor definerte risikorammer. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva styres etter en investeringshorisont på mer enn 5 år.

For å oppfylle formålet for forvaltningen, skal midlene til enhver tid forvaltes etter kriteriene:

- Likviditet
- Sikkerhet
- Risikospredning
- Avkastning

For å oppnå avkastning må det tolereres en viss risiko i investeringsporteføljen. Uten å ta risiko er det ikke mulig å oppnå avkastning over risikofri rente. Kommunestyret skal selv definere rammene for hvilken risiko som skal tas.

Tabellen nedenfor viser risiko og avkastning knyttet til ulike aktivaklasser (investeringsform).

Investeringsform	Risiko	Avkastning
Aksjer	Høyest	Høyest
Kredittobligasjoner Eiendom	Høy	Høy
Statsobligasjoner	Middels	Middels (godt over inflasjon)
Pengemarked	Lavest (risikofri)	Lav (litt over inflasjon)

Kilde: Gabler

Foreslåtte endringer og begrunnelser for disse:

- Det foreslås å erstatte aktivaklassen pengemarked med norske og nordiske obligasjoner. Begrunnelsen for dette er at vi kan oppnå høyere forventet avkastning og forbedre porteføljeegenskapene. Lengre løpetid (durasjon) demper normalt risikoen i porteføljen, fordi obligasjonskursen som oftest stiger når rentene faller (noe som ofte skjer i perioder hvor aksjemarkedet går dårlig). Det foreslås også at vi bruker NORM123D3 som referanseindeks på aktivaklassen norske/nordiske obligasjonsfond.
- Det foreslås å inkludere nordiske obligasjoner i aktivaklassen som nå bare er norske obligasjoner. Begrunnelsen for dette er å få en bredere risikospredning på sektorer, utstedere og land (bedre diversifisering), og samtidig beholde egenskapene til aktivaklassen.
- Det er foreslått å fjerne norske aksjer og aksjer i fremvoksende markeder¹ som egne aktivaklasser og øke tilsvarende i globale aksjer. Dette for å oppnå bedre diversifisering, og en samlet aksjeeksponering som er mer i tråd med den globale markedsporteføljen. Dette betyr ikke at vi ikke kan ha norske aksjefond, men at disse inngår i samme aktivaklasse som globale aksjefond.
- Det foreslås å øke aksjeandelen marginalt. I dag har vi en maksimal andel på 30 % og en strategi på 25 %, dette foreslås endret til maks 31 % og en strategi på 28 %. Med en aksjeandel på 28 %, er det forventet at porteføljen ved dagens rentenivåer vil gi en langsiktig årlig nominell avkastning på 6,22 %. Avkastningen i et enkelt år vil kunne avvike betydelig fra dette.

Grafen nedenfor viser forventet avkastning og risiko i aksjemarkedet basert på historiske tall (kilde Dimson, March, Staunton). De grønne punktene viser at globale aksjer har vesentlig lavere risiko enn norske aksjer, samtidig som forventet avkastning er noenlunde samme.

¹ Fremvoksende markeder i land som kjennetegnes av høyere økonomisk vekstpotensiale, men også høyere risiko. Eks. Kina, India, Brasil, Sør-Afrika

Merk: Tyskland ligger utenfor grafen med et standard avvik på 79,6% og årlig avkastning på 3,6%
 Kilde: Dimson, Marsh, Staunton. Diagrammet illustrerer de lengste tidsseriene som er tilgjengelige for avkastning og risiko i aksjemarkedet (globale aksjer siden 1933, over 50 års historikk for de fleste regionale markeder av betydning, Norge siden 1979)

GABLER

Hva som er riktig risikonivå i porteføljen, vil avhenge av kommunens evne til å tåle tap i dag og i fremtiden. Jo høyere aksjeandel jo større verdifall i perioder med markedsuro. Lang investeringshorisont kan rettferdiggjøre den økte svingningsrisikoen en slik endring vil innebære. Økt andel aksjer forutsetter at vi fortsatt har tilstrekkelig bufferfond for å dekke svingningene i avkastning. Det foreslås fortsatt at bufferfondet minimum skal utgjøre to ganger årlig budsjettert normalavkastning.

I arbeidet med å vurdere finansreglementet har Gabler foretatt historiske simuleringer og stresstest av porteføljen som viser det potensielle tapet på dagens strategi og på ulike alternativer.

Stresstesten beregner forventet tap i porteføljen som følge av:

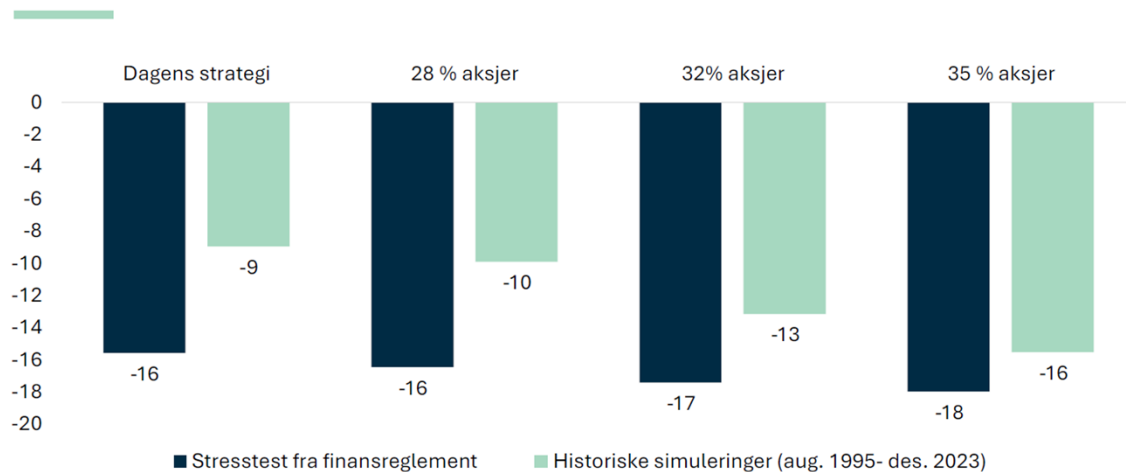
- + 2 % poeng parallelt skift i rentekurven
- -10 % endring i valutakurs
- -20 % endring på utenlandske aksjer
- -30 % verdiendring på norske aksjer
- -10% verdiendring på eiendom

Det er ikke tatt hensyn til korrelasjonseffekter (samvariasjon).

Dette er tilsvarende den stresstesten som vi bruker i tertialrapporter og årsrapport.

I de historiske simuleringene er det sett på maksimalt tap fra august 1995 til desember 2023.

Diagrammet nedenfor viser det potensielle tapet i millioner kroner med disse to metodene, og med ulik aksjeandel:

GABLER

Med dagens strategi er anslått tap 16 mill kr basert på stresstest fra finansreglementet, og 9 mill basert på historiske simuleringer. Hvis man øker aksjeandelen til 32 % vil anslått tap utgjøre mellom 13 og 17 mill kr.

Økt risiko vil også normalt gi økt avkastning. Tabellen under viser hva dagens strategi gir i forventet avkastning, og hva en økning i aksjeandel (og dermed økt risiko) vil kunne gi i avkastning:

	Dagens strategi	28 % aksjer	32% aksjer	35 % aksjer
Forventet avkastning				
Forventet avkastning (%)	6,24 %	6,22 %	6,35 %	6,45 %
Forventet avkastning (MNOK)	6,2	6,2	6,4	6,4
Forventet risiko				
Forventet risiko	5,4%	5,5%	6,0%	6,4%
Høy korrelasjon risiko	9,0 %	8,6 %	9,1 %	9,4 %
Diversifiseringsbidrag	3,6 %	3,1 %	3,0 %	3,0 %

Hvis man øker aksjeandelen til 32 % aksjer, vil forventet avkastning øke fra 6,24 % til 6,35 %- og gi meravkastning på 200.000 kr.

Foreslått revidert finansreglement øker ikke den finansielle risikoen, selv om det foreslås noen endringer i de ulike aktivaklassene. Rådmannen mener det ikke er rom for å ta mer risiko, gitt de fondsreserver som kommunen har og på grunn av økt lånegjeld fremover.

Gjeldende strategi og aktivafordeling:

Aktivklasser	Min	Strategi	Maks
Pengemarked/bankinnskudd	0 %	5 %	10 %
Norske obligasjoner	12 %	15 %	18 %
Globale obligasjoner	35 %	40 %	45 %
Norske aksjer	4 %	5 %	6 %
Globale aksjer	16 %	18 %	20 %
Aksjer i fremvoksende markeder	0 %	2 %	4 %
Eiendom	0 %	15 %	20 %

Foreslått strategi og aktivafordeling:

Aktivklasser	Min	Strategi	Maks
Norske/nordiske obligasjoner	15 %	20 %	30 %
Globale obligasjoner	37 %	42 %	47 %
Globale aksjer	25 %	28 %	31 %
Eiendom	0 %	10 %	15 %

Øvrige endringer

Det foreslås å erstatte aktivklassen pengemarked med norske og nordiske obligasjoner for å oppnå høyere forventet avkastning og forbedre porteføljeegenskapene.

Det foreslås å inkludere nordiske, ikke bare norske, obligasjoner for å få økt diversifisering (bredere risikospredning) og samtidig beholde egenskapene til aktivklassen.

Det foreslås å fjerne norske aksjer og aksjer i fremvoksende markeder som egne aktivklasser og øke tilsvarende i globale aksjer. Dette for å oppnå bedre diversifisering (risikospredning), og en samlet aksjeeksponering som er mer i tråd med den globale markedsporteføljen.

Det foreslås å redusere strategisk vekt til eiendom for å bedre porteføljens likviditetsegenskaper. Eiendomsfond har begrenset omsettelighet, og er dermed mindre likvide. Risikoen vil ikke øke, fordi man endrer og fordeler vektingen på aksjer og obligasjoner.

Finansreglementet (både tidligere og nytt) krever at globale rentefond/obligasjonsfond valutasikres. Globale aksjefond kan, men skal normalt ikke valutasikres. Per i dag er globale aksjer delvis valutasikret, samt at det er betydelig innslag av norske aksjer. Valutasikringen av globale aksjer bør reduseres i tråd med bestemmelsene i finansreglementet. Reduksjon i valutasikringsgraden bør gjøres gradvis for å dempe utslagene av tilfeldig timing.

Ansvarlige investeringer

Rådmannen foreslår å endre overskriften fra «Etske retningslinjer» til «Ansvarlige investeringer», samt å gjøre mindre endringer i dette kapitlet for å forbedre strukturen.

Det er hensiktsmessig å definere et klart formål med de langsiktige finansielle midlene for å oppnå best mulig risikojustert avkastning, samtidig som porteføljen skal forvaltes i tråd med internasjonale standarder for ansvarlig forvaltning. Referanser til enkeltprodukter (kull) foreslås tatt ut.

Videre innebærer endringene en tydeliggjøring av prinsippene som skal ligge til grunn for å oppnå ansvarligheten, og krav til den løpende oppfølgingen.

Økonomiske konsekvenser

Revidert finansreglement gir ikke økt økonomisk risiko sammenlignet med dagens vedtatte reglement.

Interesser for barn og unge

Ikke vurdert.

Hensyn til klima og miljø

I finansreglementet er det et eget kapittel om ansvarlige investeringer (nevnt ovenfor). Kommunens investeringsstrategi skal ivareta hensynet til sosiale rettigheter, miljø og etiske forretningsprinsipper i samsvar med FNs bærekraftsmål. Kommunen skal støtte seg til tilgjengelig dokumentasjon fra anerkjente nasjonale og internasjonale analysemiljøer, og ekskluderingslisten for Statens pensjonsfond utland skal være retningsgivende for kommunens finansforvaltning.

Kapitalforvalterne blir fulgt opp med jevnlig møter med fokus på kriteriene ovenfor. Bli kommunen gjort kjent med at det hos en forvalter er plasseringer i selskaper med en uakseptabel etisk profil, skal dette tas opp til diskusjon med forvalteren med sikte på at nevnte plassering opphører, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvalteren.

Hensyn til folkehelse

Ikke vurdert.

Konklusjon

Revidert finansreglement vedtas.